

บทที่ 2

ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาการจัดหลักสูตรภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการนำเสนอทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร
2. การนำหลักสูตรไปใช้
3. การเตรียมการจัดหลักสูตร
4. การดำเนินการจัดหลักสูตร
5. การนิเทศติดตามผลการจัดหลักสูตร
6. หลักสูตรภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2539
7. หลักสูตรภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร

นักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรหลายท่าน ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรแตกต่างกันไปในรายละเอียด ดังนี้

สุมิตร คุณานุกร (2523) หลักสูตรในโรงเรียน หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้ และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะป็นภายในโรงเรียนหรือภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ธำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่าหลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำ เพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) หลักสูตรมีความหมายที่หลากหลายทั้งความหมายในขอบเขตแคบ และความหมายในขอบเขตกว้าง ดังนี้

หลักสูตร คือ รายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน

หลักสูตร คือ จุดหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ

หลักสูตร คือ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน

หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน

หลักสูตร คือ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน

ทาบา (Taba, 1962) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง ประสบการณ์ทุกอย่างที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

นักลีย์ และ อีแวนส์ (Neagley and Evan, 1967) ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดเพื่อช่วยให้นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามความสามารถของผู้เรียน

จึงสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง รายวิชาและประสบการณ์ทั้งหมด ที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป.) กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตร ควรประกอบด้วย

1. จุดหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาของหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผลหลักสูตร

โบซองพ์ (Beauchamp, 1975) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรไว้ 4 ประการ

1. เนื้อหาสาระและวิธีการจัด
2. จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ
3. แนวการนำหลักสูตรไปใช้สอน
4. การประเมินผล

ทาบา (1962) กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตร ควรมีอย่างน้อย 4 ประการ

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสำหรับแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. โครงการประเมินผลตามหลักสูตร

จากองค์ประกอบของหลักสูตรตามแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าวซึ่งพอสรุปได้ว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย
2. เนื้อหารายวิชา
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผลหลักสูตร

2. การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนสำคัญมากของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เพราะหลักสูตรจะประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการนำหลักสูตรไปใช้ไปปฏิบัติเป็นสำคัญซึ่งสอดคล้องกับ สุมิตร คุณานุกร (2523) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มไปปฏิบัติให้เกิดผล รวมถึงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกและนักเรียนสามารถสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลสูงสุด หัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้คือ การสอนซึ่งบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในขั้นตอนนี้ คือ ครู และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ได้กล่าวว่า การจัดวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ประกอบด้วยกิจกรรม ต่อไปนี้

1. การเตรียมวางแผนการเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ผู้บริหารหรือครูผู้รับผิดชอบต้องวิเคราะห์ดูว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและการสอนคืออะไร สอดคล้องกับความต้องการ/ความสนใจของผู้เรียน และชุมชนเพียงไร โรงเรียนมีความพร้อมต่อการนำหลักสูตรไปใช้อย่างไร เอกสารประกอบหลักสูตรแหล่งข้อมูลต่างๆ ตลอดจนทรัพยากรงบประมาณอาคารสถานที่ เป็นต้น
2. การเตรียมจัดการอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ควรจัดอบรม เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูในรูปของการประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษา วิเคราะห์ถึงปัญหาของหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปปรับใช้ในห้องเรียนได้อย่างไร
3. การจัดครูเข้าสอน จะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะครูเป็นผู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน ไปสู่การดำเนินชีวิตและการเปลี่ยนแปลงของสังคม หลักสูตรจะบรรลุตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน
4. การจัดตารางสอน จะต้องคำนึงถึงการเรียนรู้อื่นๆ ต่างๆ ไม่ควรใช้เวลาเท่าๆ กัน ระดับความยากง่ายของการเรียนรู้อย่างต่างกัน ช่วงการเรียนรู้ต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนและส่งเสริมความสามารถของผู้เรียน

5. การจัดบริการวัสดุอุปกรณ์หลักสูตรและสื่อการเรียนการจัดทำแผนการสอน การพัฒนาคู่มือครู แบบเรียน สื่อการเรียน เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องจัดทำ แผนการสอนจะช่วยให้ครูเห็นแนวทางชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ควรเลือกวิธีการสอนแบบใด จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไรให้แก่ผู้เรียน การจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน จะส่งผลให้ผู้เรียนจะได้เรียนตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและสนองความต้องการของสังคม

6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร เป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การใช้สื่อสารมวลชนเป็นเครื่องช่วยประชาสัมพันธ์จะช่วยให้ได้มาก

7. การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และเลือกสรรกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง เพราะการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียนก็มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง

8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร จะต้องจัดทำเป็นขั้นตอน ถ้าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกำหนดไว้ชัดเจนการประเมินก็จะเป็นไปได้ง่ายและตรงจุด

ซึ่งสังกัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การใช้หลักสูตรจะมีงานหลักอยู่ 3 ลักษณะสรุปได้ ดังนี้

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร
  - 1.1 งานเตรียมบุคลากร
  - 1.2 การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร
  - 1.3 การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร
  - 1.4 การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน
2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
  - 2.1 การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
  - 2.2 การจัดทำแผนการสอน
  - 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 2.4 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร
  - 3.1 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร
  - 3.2 การจัดตั้งศูนย์วิชาการ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการจะนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

1. การเตรียมการจัดหลักสูตร
2. การดำเนินการจัดหลักสูตร
3. การนิเทศติดตามผลการจัดหลักสูตร

ซึ่งขั้นตอนดังกล่าว จะประสบความสำเร็จหรือไม่ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2525) คือ

1. ครูใหญ่/ผู้บริหารโรงเรียน
2. ครูประจำชั้น
3. ชุมชนหรือผู้ปกครอง

ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทมากในการจัดหลักสูตร เพราะจะต้องทำการศึกษาหลักสูตรให้ชัดเจน เพื่อเตรียมการวางแผนการจัดหลักสูตรในด้านต่าง ๆ ให้พร้อมต่อการดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับ สจัด อูทรานันท์ (2532) ผู้บริหารควรมีบทบาทในการส่งเสริมการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่อย่างชัดเจน
2. ให้บริการวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนชนิดต่างๆแก่ครู
3. ดำเนินการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
4. กระตุ้นและส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น จัดอบรม จัดประชุม

สัมมนา

5. ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ครูผู้สอนก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้จริงในห้องเรียน ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากต่อการเรียนรู้ของเด็ก หลักสูตรจะบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่อยู่ที่ครูเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ซึ่งกล่าวว่าครูเป็นผู้มีความสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ครูควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้กระจ่าง และประชุมวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อพิจารณาจุดประสงค์ของหลักสูตรและเนื้อหาวิชาในแต่ละวิชา เพื่อวางแผนการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม
2. ทำความรู้จักผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูล ความรู้ ความสามารถ ปัญหาของผู้เรียน เพื่อหาทางพัฒนาผู้เรียน ทั้งชั้นและรายบุคคล
3. ศึกษาแผนการสอน คู่มือครูให้เข้าใจแจ่มชัดก่อนทำการสอน

4. จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริม การเรียนการสอนและเตรียมสื่อการสอนที่จะใช้ก่อนสอน

5. ศึกษาและลงมือปฏิบัติการสอนด้วยกลวิธีที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงมากกว่าการฟังและการอ่าน

6. พัฒนาวិธีการจัดการเรียนการสอนใหม่ๆ และจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

7. จัดสอนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนที่จำเป็นต้องเรียน รู้เพิ่มเติม

8. ตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นระยะๆ โดยใช้เทคนิควิธีและเครื่องมือที่เหมาะสม

9. ปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โรงเรียนและผู้เรียน

ชุมชนและผู้ปกครองก็นับว่าเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดหลักสูตรด้วยเช่นกัน เพราะชุมชน/ผู้ปกครอง เป็นผู้มีส่วนสนับสนุนให้ความร่วมมือต่อการจัดหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามจุดหมายได้ ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังนั้นการจัดหลักสูตรควรประกอบด้วยสิ่งสำคัญ ดังนี้

1. การเตรียมการจัดหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย

- การวางแผนการจัดหลักสูตร
- การจัดเตรียมบุคลากร
- การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
- การจัดตารางสอน
- การจัดเตรียมวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียน

2. การดำเนินการจัดหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย

- การวางแผนการสอน
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน/กิจกรรมเสริม
- การใช้สื่อการเรียนการสอน
- การวัดผลและประเมินผล

3. การนิเทศติดตามผลการจัดหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย

- การนิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตร
- การนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดหลักสูตร

3. การเตรียมการจัดหลักสูตร

การวางแผนการจัดหลักสูตร

การวางแผน คือ การคาดคะเน เพื่อตัดสินใจทำงานในอนาคต โดยได้ใช้ปัจจัยในการบริหารให้เกิดประโยชน์ที่สุด (อุทัย ธรรมเดโช, 2531) นักบริหารทุกระดับจะต้องทำงานโดยมีแผน เพราะแผนเป็นเครื่องชี้แนะแนวทางการปฏิบัติว่าควรทำอะไร อย่างไร ควรใช้ปัจจัยใดช่วยในการดำเนินงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย การวางแผนจะช่วยให้การใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญของการวางแผนอยู่ที่กระบวนการในการดำเนินงาน (อุทัย บุญประเสริฐ, 2538) การวางแผนการทำงานของโรงเรียนเป็นการวางแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคนให้สมบูรณ์จึงเป็นการบูรณาการตามหลักสูตรโดยครอบคลุมเรื่อง

1. เรื่องการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน
2. เรื่องการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาผู้เรียน
3. เรื่องการเรียนรู้

สำหรับในเรื่องการจัดหลักสูตรให้บรรลุผลสำเร็จนั้น จำเป็นต้องมีการวางแผนเตรียมการจัดหลักสูตร ดังวิชย วงษ์ใหญ่ (2525) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรเตรียมวางแผนการใช้หลักสูตร โดยผู้บริหารและคณะกรรมการโรงเรียนต้องร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรว่าจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตรหรือการสอนในครั้งนี้มีเป้าประสงค์คืออะไร และสอดคล้องกับความต้องการความสนใจของผู้เรียนและชุมชนเพียงใด ทางโรงเรียนมีความพร้อมต่อการนำหลักสูตรมาปรับใช้อย่างไรบ้าง วัสดุประกอบหลักสูตรและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรนี้จะจัดหาได้อย่างไรและโดยวิธีใดงบประมาณและอาคารสถานที่พอเพียงหรือไม่ การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรจะทำโดยวิธีใด การวางแผนงานเพื่อใช้หลักสูตรใหม่อย่างละเอียดรอบคอบและมีขั้นตอนจะทำให้การใช้หลักสูตรบรรลุจุดมุ่งหมายได้ง่าย

ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวนี้ กรมวิชาการได้กำหนดแผนหลักในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยการจัดเตรียมหลักสูตรพร้อมเอกสารประกอบหลักสูตรและเตรียมความพร้อมด้านการพัฒนาบุคลากร

ซึ่งการนำหลักสูตรไปใช้ได้ประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน คณะบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539) โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำคณะทำงานในการวางแผนเตรียมจัดหลักสูตร ทั้งด้านการศึกษาความต้องการของผู้เรียน / ชุมชน การจัดเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอน

การเตรียมความพร้อมด้านวัสดุหลักสูตร วัสดุสื่อการเรียน การประชาสัมพันธ์หลักสูตร ตลอดจนการดูแลนิเทศกำกับติดตาม และให้บริการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นต้น

การจัดเตรียมบุคลากร

ธำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่า บุคลากรที่สำคัญที่ควรได้รับการเตรียม ได้แก่ ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ นักแนะแนว และผู้บริหารการศึกษา

การเตรียมครูผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะครูเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียน จึงจำเป็นที่ครูจะต้องมีความพร้อมทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ทักษะการใช้นักเรียน และมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร ซึ่งการเตรียมครูสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การประชุมสัมมนา การประชุมปฏิบัติการ สำหรับผู้บริหารทุกระดับก็จำเป็นต้องทราบนโยบาย เพื่อการสนับสนุน ควบคุม กำกับติดตามให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งสอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ซึ่งกล่าวว่า ครู คือนักพัฒนาหลักสูตรในระดับห้องเรียน ดังนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องจัดอบรมครู โดยจัดในลักษณะการประชุมปฏิบัติการ โดยใช้เวลาอย่างน้อยประมาณ 2 สัปดาห์ ควรให้ครูได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาของหลักสูตร และการศึกษาวิเคราะห์ว่าจะนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนอย่างไรให้ได้ผล

และในการเตรียมการใช้นักเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นั้นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้ดำเนินการเพิ่มศักยภาพให้แก่ครูผู้สอน โดยจัดเป็นนโยบายเร่งด่วนให้ครูผู้สอนได้รับการเตรียมความพร้อม โดยเข้ารับการอบรมให้มีความสามารถในการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระยะเวลา 10 วันทำการ โดยเนื้อหาในการฝึกอบรมประกอบด้วย การพัฒนาสมรรถภาพทางภาษาของผู้เข้าอบรม เทคนิคการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เริ่มเรียนภาษามีความสนใจสนุกสนานและเห็นประโยชน์ของการเรียนภาษา ในการจัดฝึกอบรมครูผู้สอนนั้น การพิจารณาบุคคลผู้เข้ารับการอบรม จะพิจารณาจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีความถนัด ความสนใจทางภาษาอังกฤษ เพราะครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากในการนำหลักสูตรไปใช้ได้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือไม่ดังที่ โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวไว้ว่าครูจะต้องมองเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในสังคม ครูจะต้องก้าวให้ทันกับเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพราะครูเป็นผู้ที่ทำให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในชีวิตสังคมปัจจุบันมากที่สุด ดังนั้นการจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร จึงจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึง ความรู้ ความสามารถ ความสนใจตลอดจนความ

สมัครใจของครูแต่ละคน เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสุลี พรหมสาขา ณ สกลนคร (2525) ได้จำแนกวิธีการจัดครูเข้าสอนในชั้นประถมศึกษาโดยทั่วไป คือ

1. จัดแบบครูสอนประจำชั้น คือ ครูคนหนึ่งจะได้รับมอบหมายให้สอนทุกวิชาในชั้นที่รับผิดชอบ ครูจะอยู่กับนักเรียนในชั้นที่รับผิดชอบทั้งวัน ครูจะได้รู้จักนักเรียนเป็นอย่างดีง่ายแก่การพัฒนาพฤติกรรม มีข้อดี คือ ครูสามารถสอนให้เด็กเห็นความสัมพันธ์กันระหว่างวิชาและง่ายแก่การจัดกิจกรรมเพราะยืดหยุ่นได้ สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายรูปแบบ ข้อเสีย คือครูต้องเตรียมตัวมากเพราะสอนหลายวิชา ครูไม่สามารถมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดีในทุกวิชาได้ และนักเรียนไม่ค่อยมีประสบการณ์กับครูคนอื่น ๆ จำเจอยู่กับครูคนเดียว

2. จัดแบบครูสอนประจำวิชา คือ การจัดครูผู้สอนประจำวิชาเป็นการจัดสายงานทางวิชาการของโรงเรียน โดยแบ่งหมวดวิชาตามลักษณะวิชาของหลักสูตร ครูประจำวิชาจะสอนเฉพาะวิชาที่ตนถนัด หรือสาขาวิชาที่เรียนมา ครูประจำวิชาจะเป็นครูประจำชั้นด้วยก็ได้ แต่จะสอนเฉพาะวิชาที่ตนรับผิดชอบในชั้นหรือระดับชั้นหรือต่างระดับชั้น วิธีจัดแบบนี้แก้ปัญหาเด็กได้พบครูคนเดียว และต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ลึกในสาขาวิชา

การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

เมื่อมีการพัฒนาหลักสูตรพร้อมมีการนำหลักสูตรไปใช้สิ่งจำเป็นที่จะต้องกระทำไปพร้อมๆกันก็คือการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เพื่อให้ผู้ปกครอง คณะกรรมการโรงเรียน ประชาชน ในชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ของโรงเรียน ผู้ปกครอง หรือชุมชนจะมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนในส่วนใดบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ได้กล่าวว่า โรงเรียนจะต้องกระทำการเผยแพร่ว่าการใช้หลักสูตรใหม่นั้นลูกหลานของเขาจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เกี่ยวกับการเรียนรู้เจตคติ ค่านิยม และความสามารถในการแก้ปัญหา และธำรง บัวศรี(2532) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตร ควรเริ่มตั้งแต่ต้นที่มีแผนการที่จะเปลี่ยนแปลง/ปรับปรุงหลักสูตร โดยตั้งแต่เริ่มถ้าโรงเรียนให้โอกาสตัวแทนของชุมชนได้มีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นเสนอความต้องการของชุมชนต่อโรงเรียน ตลอดจนร่วมรับรู้การดำเนินงานเป็นระยะ ๆ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบว่าได้มีการดำเนินงานได้ไปแค่ไหนแล้ว เกิดผลอย่างไร จะส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรมากขึ้น

ซึ่งการประชาสัมพันธ์สามารถกระทำได้ในหลาย ๆ รูปแบบ เช่น การประชุม การออกเอกสารสิ่งพิมพ์ การใช้สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น การที่จะใช้วิธีการประชาสัมพันธ์อย่างไร แก่ผู้ใดขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมาย เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาเป็นราย ๆ ไป

และสิ่งที่มีผู้เกี่ยวข้องควรทราบก็คือ สิ่งเปลี่ยนแปลงนั้นคืออะไร จะมีประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องอย่างไร

การจัดตารางสอน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) หลักการจัดตารางสอนมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือ การเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ไม่ควรใช้เวลาที่เท่ากัน เพราะระดับความยากง่ายของการเรียนรู้ย่อมต่างกัน นอกจากนี้ช่วงการเรียนรู้จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน และเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน และยังรวมถึงอัตราเวลาเรียนในแต่ละภาคการศึกษาและรอบปีการศึกษา ตลอดจนชั่วโมงสอนของครู สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องจัดทำให้เกิดการสมดุลและเหมาะสม เช่นการใช้อาคารสถานที่ โรงฝึกงาน ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ ซึ่งจะต้องมีการใช้ตลอดเวลา จึงจะถือว่าการใช้อาคารสถานที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งหลักสูตรภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้กำหนดอัตราเวลาเรียนไว้ 6 คาบ ต่อสัปดาห์โดยเริ่มเรียนในภาคเรียนที่ 2 และควรให้เรียนทีละน้อยแต่กระจายไปตลอดสัปดาห์ ส่วนโรงเรียนที่เริ่มสอน ในภาคเรียนที่ 1 ก็อาจจัดคาบเวลาต่อสัปดาห์ลดลง แต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมตามระยะเวลาที่กำหนดตลอดปี

การเตรียมวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน

สมิตร คุณานุกร (2523) กล่าวว่า เอกสารหลักสูตรหมายถึง เอกสารที่แจกแจงรายละเอียดเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน

สงัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวถึง เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ไว้ดังนี้

เอกสารหลักสูตร เป็นเอกสารที่กล่าวถึงสาระของหลักสูตรโดยตรง ซึ่งจะกล่าวถึงจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระที่จัดไว้ในหลักสูตรนั้น ๆ ซึ่งในเอกสารหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 จะประกอบด้วยรายละเอียดของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งแต่ละระดับประกอบด้วย แนวคิดหลัก วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหาสาระ อัตราเวลาเรียน และแนวการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

เอกสารประกอบหลักสูตร เป็นเอกสารที่อธิบายเพิ่มเติมรายละเอียด เกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตร เช่น คู่มือจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แนวการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คู่มือการวางแผนการสอน

คู่มือทักษะการสอน ขั้นตอนการสอนภาษา คู่มือการใช้สื่อการเรียนการสอน คู่มือการประเมินผล เป็นต้น

(ธำรง บัวศรี, 2532) ได้แบ่งสื่อการเรียนการสอน ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทวัสดุ ได้แก่ หนังสือก บัตรคำ บัตรภาพ สี ของจริง หุ่นจำลอง แผ่นภาพ แผนภูมิ รูปภาพ ตำรา หนังสือเรียน ฟิล์มสไลด์ แถบบันทึกเสียง เป็นต้น
2. ประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ภาพนิ่ง วิทยุโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพยนตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา เป็นต้น
3. ประเภทระบบ กระบวนการและวิธีการ ได้แก่ ระบบการสอน แบบโปรแกรมการสอน สื่อทางไกล สาริตถการสอน การจัดนิทรรศการ การศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น

ซึ่งโรงเรียนจะต้องมีการจัดเตรียมวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนไว้ให้พร้อม เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้สื่อดังกล่าวข้างต้น สื่อภาษาอังกฤษที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ แผ่นภาพโฆษณา แผ่นป้ายต่างๆ และโรงเรียนที่มีความพร้อมสูงอาจพิจารณาจัดเตรียมสื่อเทคโนโลยีที่มีความทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ภาษา วิดีทัศน์ ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น การใช้สื่อการเรียนจากสภาพการณ์ในปัจจุบัน จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ดียิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. การดำเนินการจัดหลักสูตร

การวางแผนการสอน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การวางแผนการสอนเป็นการเตรียมการสอนวิชาหนึ่งวิชาใดล่วงหน้า โดยวิเคราะห์หลักสูตรและเอกสารหลักสูตรต่าง ๆ แล้วนำมาสร้างเป็นกำหนดการสอนและแผนการสอน

กรมวิชาการ (2534) ได้เสนอแนะว่า แผนการสอนที่ดี ควรมีกิจกรรมการเรียน 4 ลักษณะ ดังนี้

1. เป็นแผนการสอนที่มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติมากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการเป็นไปตามความมุ่งหมาย
2. เป็นแผนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหา ให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาหรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง
3. เป็นแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการทำงานเป็นกระบวนการและนำกระบวนการไปใช้จริง
4. เป็นแผนการสอนที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูปราคาสูง

ขั้นตอนการวางแผนเตรียมการสอนรายวิชา (บุญชม ศรีสะอาด, 2537)

1. กำหนดปริมาณเวลาที่จะใช้สอนในแต่ละเรื่อง โดยพิจารณาว่าในเรื่อง ต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทั้งหมดใช้เวลาสอนก็คาบตามลำดับความสำคัญมากน้อย โดยเมื่อนำเวลาสอนทุกเรื่องรวมกันและรวมกับเวลาที่ใช้ตรวจสอบความรู้พื้นฐานและการประเมินผลระหว่างเรียนและเวลาที่ใช้สอบปลายภาคก็ครบเวลาทั้งหมดที่ใช้สอนในภาคเรียนนั้น
2. กำหนดปฏิทินการสอน กำหนดว่าเรื่องใดสอนลำดับก่อนหลัง จะสอนเรื่องนั้น ๆ ในคาบใด วันใด โดยเอาผลรวมจากการกำหนดปริมาณการสอนแต่ละเรื่อง มากำหนดวันสอนนับตั้งแต่วันที่สอนวันแรกถึงวันสุดท้ายของภาคเรียน พร้อมทั้งกำหนดวันหยุดทั้งหมดออก
3. วางแผน/เตรียมการสอนแต่ละครั้ง แต่ละคาบครูผู้สอนจะต้องเตรียมวางแผนด้วยความตระหนักว่าจะสอนใคร (นักเรียนระดับใด) จะสอนเมื่อไร จะสอนเนื้อหาอะไร จะสอนอย่างไร และจะมีวิธีวัดผลอย่างไร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529) แบ่งการเตรียมการสอนออกเป็น 2 ระยะ คือ

1. การเตรียมการสอนระยะยาว ซึ่งจะต้องเตรียมในเรื่องต่อไปนี้เป็น คือ ศึกษาหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นต้น การเตรียมแผนการสอนระยะยาวจะเป็นการเตรียมก่อนเปิดภาคเรียนว่าครูจะต้องทำอะไรบ้างในภาคการศึกษา หรือในปีการศึกษา โดยจัดทำเป็นโครงการสอนหรือกำหนดการสอน

2. การเตรียมการสอนระยะสั้น ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ คือ การเตรียมจุดมุ่งหมาย การเรียนการสอน กิจกรรม สื่อ การวัดผลประเมินผล และตัวผู้เรียน

ดังนั้นการวางแผนการสอนของครูโดยการกำหนดเนื้อหาสาระที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ก็จะช่วยให้นักเรียนมีความหมาย เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์ทำความเข้าใจกับหลักสูตร ดำเนินการตามหลักสูตร โดยคำนึงถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ บริบทของท้องถิ่น ภูมิหลังของผู้เรียน เป็นต้น องค์ประกอบของแผนการสอนภาษาอังกฤษ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539)

1. สาระสำคัญ เป็นบทสรุป หรือประเด็นสำคัญหรือ ความคิดรวบยอดที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังการเรียน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ พฤติกรรม ของผู้เรียนที่คาดหวังหลังการสอน

3. เนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระที่นำสู่การบรรลุตามจุดประสงค์ของผู้เรียน

4. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกระบวนการเรียนการสอนตั้งแต่ต้นจนจบ โดยเริ่ม

ตั้งแต่

- กิจกรรมเตรียมความพร้อม

- แจงจุดประสงค์

- ทบทวนความรู้เดิม

- กระบวนการเรียนภาษา คือ กิจกรรมชั้นนำเสนอเนื้อหาใหม่-กิจกรรมชั้นฝึกปฏิบัติ

กิจกรรมชั้นนำไปใช้

- สรุปการเรียน

ซึ่งในการเขียนกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ โดยใช้ทักษะทางภาษาและกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาได้จริง ๆ การใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลในระหว่างปฏิบัติในแต่ละจุดประสงค์จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และครูผู้สอนสามารถตรวจสอบผลการสอนและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตั้งแต่ต้นจนจบ

5. สื่อการเรียน ระบุสื่อการเรียนที่ใช้ในแผนการสอน

6. การวัดและประเมินผล ให้บอกวิธีการวัดผลและประเมินผลว่าจะใช้วิธีการใดบ้าง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน/กิจกรรมเสริม

ศุมน อมรวิวัฒน์ (2526) กล่าวถึง กิจกรรมการเรียนการสอน ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุผลตามที่หลักสูตรกำหนด โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรเป็นไปเพื่อพัฒนาความเจริญทุกด้านให้แก่ นักเรียน
2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรทำให้ผู้เรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วมในการ เรียน
3. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรให้โอกาสและเห็นความสำคัญของนักเรียนทุกคนในชั้นเรียน
4. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรฝึกวิธีการแสวงหาความรู้และวิธีการแก้ปัญหา ด้วยตนเองให้แก่ นักเรียน
5. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรมีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนานและเป็น กันเอง

การจัดกิจกรรมตามขั้นตอนการสอนภาษา แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นนำ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้เกิดความพร้อม. ต้องการที่จะเรียนรู้ในสิ่งใหม่ โดย เนื้อหาการเตรียมจะเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญของบทเรียน จะเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ ใช้เวลา สั้นๆ เมื่อนักเรียนสนใจสนุกสนาน พร้อมที่จะเรียนก็จะเข้าสู่ขั้นสอน
2. ขั้นสอน เป็นขั้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ เปลี่ยนไปตามสถานการณ์ และความสนใจของนักเรียน ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมักจะประกอบด้วย การนำเสนอรูปแบบ - การให้นักเรียนทำตามแบบ - ขั้นให้นักเรียนทำตามโดยไม่มีแบบ - การฝึกกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการนำความรู้ที่ได้เรียนมาแล้วมาใช้ในสถานการณ์ต่างๆ
3. ขั้นสรุป เป็นขั้นสุดท้ายของกิจกรรม เพื่อสรุปความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้เรียน ที่ได้รับมาตั้งแต่ต้น

และในการเรียนรู้ทางภาษาจำเป็นจะต้องเรียนรู้ฝึกฝนทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่านและ เขียนควบคู่กันไปในลักษณะทักษะสัมพันธ์ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยเน้น ทักษะการฟัง - การพูดมากที่สุด เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คือ

การฟัง ผู้เรียนจำเป็นต้อง ฟังเสียง เลียนแบบเสียงที่ได้ฟัง พุทสื่อความหมายได้แล้วจึงอ่านและเขียนต่อไป

การจัดกิจกรรมวิธีการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้อยู่ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน ประมวลได้ดังนี้

1. วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (Grammar-Translation Method) เป็นวิธีสอนที่เน้นกฎไวยากรณ์และใช้การแปลเป็นสื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน ครูจะบอกและอธิบาย กฎเกณฑ์ตลอดจนข้อยกเว้นต่าง ๆ นักเรียนจะต้องท่องจำกฎเกณฑ์ดังกล่าว
2. วิธีสอนแบบตรง (Direct Method) วิธีนี้ต้องการให้ผู้เรียนสามารถฟังและพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ แล้วจึงฝึกทักษะการอ่านและการเขียน ครูจะกระตุ้นให้ผู้เรียนพูดโต้ตอบด้วยภาษาต่างประเทศตลอดเวลา ครูจะสร้างสภาพแวดล้อมหรือใช้สื่อประกอบการสอน ไม่เน้นไวยากรณ์หรือกฎเกณฑ์อย่างชัดเจน เป็นการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางเหมือนกับวิธีแรก
3. วิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจ (Cognitive code Learning Theory) การสอนวิธีนี้อิงแนวคิดที่ว่าภาษาเป็นระบบที่เข้าไปตามกฎเกณฑ์ ความเข้าใจและการแสดงออกทางภาษาขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ เมื่อผู้เรียนเข้าใจรูปแบบของภาษาและความหมายแล้วก็จะสามารถใช้ภาษาได้
4. วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio-Lingual Method) เป็นวิธีสอนตามหลักภาษาศาสตร์ ตามหลักธรรมชาติ คือ ฟัง พูด อ่านและเขียน และสอนให้ครบองค์ประกอบของภาษา คือ ศัพท์ เสียง และโครงสร้างไวยากรณ์ เนื้อหาที่นำมาสอนจัดเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา เป็นการเรียนรู้ในห้องเรียนมิใช่เน้นเพื่อการสื่อความหมาย
5. วิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response Method) การสอนแบบนี้ให้ความสำคัญต่อการฟังเพื่อความเข้าใจ เมื่อผู้ฟังเข้าใจเรื่องที่ฟังอยู่และสามารถปฏิบัติตามได้ก็ช่วยให้จำได้ดี ในระยะแรกของการเรียนการสอนผู้เรียนไม่ต้องพูด แต่เป็นผู้ฟังและทำตามผู้สอน ผู้สอนเป็นผู้กำกับพฤติกรรมผู้เรียนทั้งหมด จนเมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะพูดจะเป็นผู้ออกคำสั่ง
6. วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Community Language Learning) วิธีสอนแบบนี้ยึดผู้เรียนเป็นหลัก เน้นการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนร่วมกันทำกิจกรรม ผู้สอนทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาด้านภาษาเท่านั้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่ม เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และนำสิ่งที่เรียนมาใช้ในชีวิตประจำวันได้
7. วิธีการสอนภาษาอังกฤษแบบผสมผสาน (Eclectic Method) วิธีสอนวิธีนี้เลือกใช้ข้อดีของวิธีสอนแบบต่างๆ มาผสมผสานกัน การสอนอาจใช้หลาย ๆ แบบ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้

เรียน สภาพห้องเรียน เนื้อหาวิชา ผู้ที่จะใช้การสอนวิธีนี้ จะต้องเป็นผู้รอบรู้ในวิธีสอนแบบต่างๆ

8. วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters) หรือ CLE วิธีนี้จะเน้นการพัฒนาภาษาในบริบทที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา ซึ่งจะเริ่มจากการอ่านเป็นจุดเริ่มต้น แล้วจึงพัฒนาเป็นการฟัง การพูดและการเขียน ซึ่งมีขั้นตอนการสอน 5 ขั้น ดังนี้ เริ่มจากการที่ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับตามลำดับ สทนา/อภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง ที่อ่าน อ่านออกเสียง เล่นบทบาทสมมติ แล้วเขียนเรื่องร่วมกันทั้งครูและนักเรียน

9. วิธีการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) จากแนวคิดที่ว่าภาษาไม่ได้เป็นเพียงระบบไวยากรณ์ที่ประกอบด้วยเสียง คำศัพท์และโครงสร้างเท่านั้นแต่ภาษาคือระบบที่ใช้ในการสื่อสาร การสอนจึงควรให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้ การสอนภาษาอังกฤษตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อสื่อความหมาย (พิตรวัลย์ โกวิทวาทิ, 2537)

1. เป็นการสอนให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างแท้จริงไม่ว่าจะในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง ปริมาณเนื้อหาที่นักเรียนเรียนไม่สำคัญเท่ากับความสามรถในการใช้ภาษา มีเจตคติที่ดี เห็นคุณค่าของการเรียนภาษาอังกฤษ กิจกรรมการสอนดำเนินไปอย่างมีชีวิตชีวาและสนุกสนาน

2. เป็นการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความต้องการของนักเรียนว่าต้องการเรียนเพื่อจุดประสงค์ใด คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ความตั้งใจ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

3. การดำเนินการสอน ใช้กิจกรรมทางภาษาเป็นหัวใจในการสอน เน้นกิจกรรมของนักเรียนมากกว่ากิจกรรมของครู ให้นักเรียนมีโอกาสนึกใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายตามสถานการณ์ต่างๆ นึกใช้ความคิด สติปัญญา ความกล้าใช้ภาษา ซึ่งมีผลให้นักเรียนมีประสบการณ์ทางภาษาเพิ่มขึ้น ตลอดจนเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนด้วย

4. นักเรียนเรียนรู้ด้วยการฝึกฝนการใช้ภาษาเป็นส่วนใหญ่ มิใช่จากการสอนของครูฝ่ายเดียว นักเรียนเรียนจากกิจกรรมและสื่อต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก แนะนำ ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เป็นคู่หรือตามลำพัง เป็นการสร้างนิสัยในการแสวงหาความรู้

5. บทบาทของครูผู้สอนจะเปลี่ยนจากผู้สอนเป็นผู้แสดงมาเป็นผู้ชี้แนะหรือกำกับการแสดง เป็นผู้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับการฝึกฝน คอยกระตุ้นชี้แนะแนวทางให้การเรียนการสอนคล่องตัวมีชีวิตชีวา และมีความหมาย

6. เน้นการสอนภาษาอังกฤษให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ มิได้มุ่งเนื้อหาวิชาและทักษะทางภาษาอังกฤษอย่างเดียว และเป็นการสอนทักษะรวมมากกว่าทักษะย่อยๆ เพราะในสภาพชีวิตจริงการกระทำใดๆต้องอาศัยความรู้ความสามารถหลายๆอย่างเข้าด้วยกัน

แรมสมร อยู่สถาพร (2539) ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เน้นวิธีสอนตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) โดยมีเป้าหมายหลักคือการปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อม ๆ กัน สามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

และในการเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำเป็นจะต้องเริ่มจากทักษะการฟังเป็นอันดับแรก โดยให้นักเรียนรู้จักฟังเสียงจากต้นแบบออกเสียงเลียนแบบเสียงที่ฟังได้ เข้าใจความหมายของเสียง จึงจะพูดสื่อความหมายได้

การสอนฟัง จึงเป็นกระบวนการในการฝึกให้นักเรียนได้ฟังเสียงเสียงสำเนียงที่ถูกต้องตามหลักของภาษา โดยฟังจากครูผู้สอนหรือจากเทปทเรียนที่พูดโดยเจ้าของภาษา หรือเชิญเจ้าของภาษามาออกเสียงให้นักเรียนฟัง (ทิพพิติ อ่องแสงคุณ, 2539) ขั้นตอนในการสอนฟังประกอบด้วย ผู้สอนออกเสียงนำเป็นตัวอย่าง 2-3 ครั้ง - นักเรียนออกเสียงตาม - ผู้สอนแก้ไขผู้ที่ออกเสียงไม่ถูกต้อง - นักเรียนฝึกการออกเสียงจนคล่องแคล่วชัดเจนและถูกต้องลำดับขั้นในการสอนทักษะการฟัง

1. ตั้งจุดประสงค์ ผู้สอนควรตั้งจุดประสงค์ว่าให้ผู้เรียนทำอะไรได้
2. การดำเนินการสอน จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ มีเทคนิคและวิธีการที่ชวนให้ผู้เรียนสนุกสนานและสนใจเรียน
3. การฝึกฟังและพูด ผู้สอนดำเนินการฝึกโดยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ และสถานการณ์ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกให้เกิดทักษะการฟัง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539)
  - 3.1 การมีส่วนร่วมในการสนทนา
  - 3.2 การแลกเปลี่ยนข้อมูล
  - 3.3 การแสดงความรู้สึก

3.4 การฟังเพื่อให้เข้าใจคำสั่ง บทเรียน

3.5 มีความสนุกสนานกับการสนทนาหรือแสดงความคิดเห็น

3.6 การใช้โทรศัพท์

3.7 การฟังรายการ โทรทัศน์ วีดิทัศน์

4. การถ่ายโอน เป็นกิจกรรมหลังการฝึกการฟังและพูดตามบทเรียน ให้ผู้เรียนสามารถนำมาใช้เปลี่ยนแปลง/ปรับใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้

เมื่อนักเรียนสามารถฟังเสียง เลียนเสียงที่ฟังได้ สามารถออกเสียงตามได้ถูกต้อง สามารถพูดสื่อความหมายตามความต้องการ ความรู้สึกนึกคิดได้ตามลำดับ ครูควรพยายามจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดจริงๆ ในชั้นเรียน ซึ่งอาจจะเป็นการพูดตามแบบที่ได้ยินหรือ พูดโดยอิสระในชั้นฝึกกิจกรรมที่หลากหลายก็ได้

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอนทักษะการพูด (เฉลิมพล ดาวเรือง, 2539)

1. สภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน ที่เป็นอยู่การจัดการเรียนการสอนมิได้เน้นการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ขาดความต่อเนื่อง เรียนแล้วไม่มีโอกาสได้ใช้ จึงทำให้ผู้เรียนขาดความเคยชิน ดังนั้น ครูจึงต้องทำความเข้าใจกับสภาพดังกล่าว พร้อมแสวงหาทางให้ผู้เรียนเกิดความเคยชินตั้งแต่เขาเริ่มเรียนในระดับประถมศึกษา โดยในชั้นเริ่มต้นไม่ต้องคาดหวังให้ผู้เรียนพูดได้ เพียงแต่ให้เขาได้พูด

2. ผู้สอน จากสภาพการขาดแคลนครูภาษาอังกฤษ ครูต้องสอนตามหน้าที่มิได้มาจากความถนัดหรือความสนใจที่แท้จริง

3. ผู้เรียน เด็กวัยนี้ไม่ชอบอยู่นิ่งเฉย ชอบเคลื่อนไหว ระยะเวลาสนใจสั้น ๆ ครูต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก ถ้าครูพูดให้ฟังฝึกประโยคยาว ๆ นานเกินไปนักเรียนจะเบื่อ ผู้สอนจึงควรเลือกวิธีการฝึกและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

4. วิธีสอน ครูต้องหาวิธีการว่าจะสอนอย่างไรให้เด็กเกิดความสนุกสนานและได้รับความรู้รู้สึกคุ้นเคย กล่าวแสดงออก พูดได้ไม่เคอะเขิน

5. สภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ครูจะต้องเข้าใจสภาพความเป็นจริงว่าที่บ้านไม่มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนเลย ดังนั้นครูจะต้องพยายามสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และที่สำคัญครูจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีด้วย

แนวทางพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

1. สร้างความเคยชิน เช่นทุกครั้งเมื่อเข้าชั้นครูทักทายสนทนาด้วยภาษาอังกฤษง่าย ๆ ให้นักเรียนสามารถโต้ตอบได้ นักเรียนจะเกิดความมั่นใจ กล้าแสดงออก หรือการใช้คำสั่งง่าย ๆ เป็นภาษาอังกฤษกับนักเรียน หรือการใช้กลุ่มคำที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งนักเรียนได้ฝึกบ่อย ๆ จะทำให้นักเรียนเกิดความเคยชินกับภาษา และรู้จักการใช้ภาษาอย่างสุภาพ

2. สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน ครูจะต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก และเลือกสรรกิจกรรมการสอนที่ดึงดูดความสนใจ เช่น การใช้เกมทางภาษา การใช้เพลง การสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติ ซึ่งอาจเป็นสถานการณ์ที่ครูกำหนด หรืออาจให้นักเรียนกำหนดเองเมื่อนักเรียนใช้ภาษาได้มากแล้ว

3. สร้างความถูกต้องแม่นยำ นอกจากความสนุกสนาน ครูจะต้องให้รูปแบบภาษาที่ถูกต้องให้กับนักเรียน อาจใช้เทปบทสนทนา และโรงเรียนที่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) ควรให้นักเรียนได้ไปฝึกพูดและบันทึกเสียง นักเรียนจะชอบและตื่นเต้นมาก

4. สร้างบรรยากาศ ครูจะต้องรู้จักสร้างบรรยากาศในการฝึกให้นักเรียนคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษ การใช้อุปกรณ์การสอน ใช้เกมทางภาษา ใช้เพลง กระตุ้นให้นักเรียนสนใจ กระตือรือร้นที่จะเรียนโดยครูไม่ต้องบังคับ

5. สร้างความมั่นใจ ครูจะต้องสร้างความมั่นใจ ความสนใจให้กับนักเรียนตั้งแต่ก้าวแรกที่ครูเข้าชั้น ด้วยท่าทาง น้ำเสียง ครูต้องสร้างความเป็นกันเองกับเด็ก การให้คำชมเชย ให้กำลังใจ ช่วยเหลือให้โอกาสแก่นักเรียนที่ตอบผิด หลีกเลี่ยงบรรยากาศที่เคร่งครัด นักเรียนจะมีทัศนคติที่ดีต่อการพูดภาษาอังกฤษ มีกำลังใจและเชื่อมั่นในตัวเอง

ส่วนด้านเทคนิควิธีสอน ครูจะต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดความสุข สนุกสนานและคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษ เน้นความสามารถในการสื่อสารด้านการฟังและพูดเป็นเบื้องต้น ใช้กิจกรรมการสอนที่หลากหลายทั้งเป็นรายบุคคล กิจกรรมคู่ กิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมการเล่นและกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการใช้เพลง เกมทางภาษา นิทาน บทบาทสมมติ ฯลฯ เข้ามาประกอบการเรียนการสอน ซึ่งการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานได้นั้น ครูจะต้องมีอารมณ์สนุกด้วย มีการเตรียมพร้อมและความกระตือรือร้นต่อการจัดกิจกรรม

การสอนเพลง นอกจากจะทำให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสฟังเสียงของเจ้าของภาษาจริงๆ แล้ว ยังทำให้นักเรียนได้เปลี่ยนบรรยากาศคลายความเครียดจากเนื้อหาวิชา ผู้เรียนจะได้รับ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน นักเรียนจะได้ฝึกการออกเสียงที่ถูกต้อง เกิดความกล้าที่จะออกเสียง โดยไม่ประหม่าอาย

วัตถุประสงค์ของการสอนเพลง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539)

1. เพื่อให้นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนมีความหมาย น่าสนใจ น่าสนุก
2. เพื่อย้ำสิ่งที่เรียนไปแล้ว เช่น แบบประโยค คำศัพท์ หรือการออกเสียงให้นักเรียนจำได้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการออกเสียงมากขึ้นโดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย เช่น เสียงสระพยัญชนะ การเชื่อมคำ เชื่อมประโยคและจังหวะ เป็นต้น

4. เพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ
การเลือกเพลงสำหรับเด็ก ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. เข้าใจง่าย เนื้อร้องไม่สลับซับซ้อน
2. เลือกเสียงนักร้องที่ออกเสียงถูกต้องชัดเจน เสียงไพเราะง่าย
3. เข้ากับเนื้อหาของภาษาที่นักเรียนกำลังเรียน และเข้ากับกาลเวลาในชีวิตประจำวัน เช่น วันเกิด ขอบคุณ กล่าวลา และเกี่ยวกับเทศกาลสำคัญต่างๆ

การสอนเกมทางภาษา (กระทรวงศึกษาธิการ) มีประโยชน์ในการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจภาษาอังกฤษมากขึ้น หากครูสามารถเลือกสรร หรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียน โดยคำนึงถึง ความยากง่ายของศัพท์ รูปแบบประโยคที่ใช้ ตลอดจนวิธีการเล่นเกมทางภาษาเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสเพิ่มเติมฝึกทักษะการฟัง-การพูด

วัตถุประสงค์ในการสอนเกมทางภาษา

1. เพื่อเป็นการสร้างความสนใจให้นักเรียนอยากเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น
2. เพื่อช่วยย้ำสิ่งที่เรียนไปแล้ว ทั้งในด้านศัพท์ รูปแบบประโยค และการออกเสียง
3. เพื่อช่วยขจัดจุดอ่อนในการใช้ภาษาของผู้เรียน ด้วยการนำสิ่งที่ปัญหาของนักเรียนมาฝึกซ้ำในรูปแบบการเล่น
4. เพื่อช่วยความอับใจในความคิด การทำความเข้าใจ การปฏิบัติตนตามคำสั่ง และการใช้ภาษาอย่างอัตโนมัติ
5. เพื่อส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษว่าเป็นวิชาที่สนุก น่าสนใจ และมีชีวิตชีวา

ข้อควรปฏิบัติในการฝึกเกมทางภาษา (กระทรวงศึกษาธิการ)

1. ควรเล่นเกมท้ายชั่วโมงภาษาอังกฤษ ให้เป็นรางวัลที่นักเรียนตั้งใจเรียน/เรียนได้ดี (อาจดัดแปลงเป็นกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเรียนได้)
2. ในชั่วโมงที่เนื้อหาการเรียนหนัก ควรใช้เกมสั้นๆช่วยผ่อนคลายความเคร่งเครียด

3. นักเรียนวัยนี้ชอบการแข่งขัน ครูควรป้องกันอย่าให้นักเรียนมุ่งเอาชนะ
4. ควรให้โอกาสโดยทั่วถึงกัน ทั้งในด้านการเล่นและโอกาสที่จะให้นักเรียนรับคำชมเชยได้ทั่วกัน
5. ครูควรวางใจเป็นกลางตัดสินด้วยความเที่ยงธรรมและเด็ดขาด
6. การฝึกเกมทางภาษา ครั้งหนึ่งๆ ไม่ควรใช้เวลาเกิน 15 นาที
7. ต้องควบคุมระเบียบวินัยในชั้นเรียน

นอกจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคาบเวลาแล้ว ครูผู้สอนควรได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เพิ่มพูนความรู้ ตามความสนใจด้วย กิจกรรมเสริมหลักสูตรโรงเรียนควรจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนแต่ละคนได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยตามความสมัครใจ ความสนใจของแต่ละบุคคล

ซึ่งในส่วนของ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างเด่นชัดและเกิดประโยชน์สูงสุด สุภัทธา อักษรานุเคราะห์ (2532) ได้กล่าวถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นำไปผสมผสานความรู้ทางวัฒนธรรมภาษา แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

1. กิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ตรง ได้แก่ การเชิญเจ้าของภาษามาสนทนาด้วย การเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม การมีเพื่อนทางจดหมาย เป็นต้น ซึ่งจะมีประโยชน์ที่สุดในการมีโอกาสได้ใช้ภาษากับเจ้าของภาษา
2. กิจกรรมที่ให้ประสบการณ์รอง ซึ่งจัดได้ง่ายกว่ากิจกรรมประเภทแรก ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมุติ การแสดงละคร การจัดมุมภาษาในห้องเรียน การฟังเทป ชมวีดิทัศน์ ภาพยนตร์ อ่านหนังสือพิมพ์/นิตยสาร เป็นต้น

การใช้สื่อการเรียนการสอน

อัมร บัวศรี (2532) กล่าวว่า สื่อการเรียน การสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะ หรือสื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตามจุดประสงค์การเรียนการสอนและตามจุดหมายของหลักสูตร

ซึ่งสื่อการเรียนการสอน จะมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนมาก ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้รวดเร็วและแม่นยำขึ้น เป็นสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน ช่วยจัดระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนตามลำดับขั้น ทำแต่สื่อดังกล่าวจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ จะต้องขึ้นอยู่กับวิธีการใช้ การเลือกสรรชนิดของสื่อที่จะใช้สื่อ ซึ่งมัทนา ทองใหญ่ (2539) กล่าวถึงหลักในการพิจารณาสื่อไว้ ดังนี้

1. สอดคล้องและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่จะสอนในครั้งนั้น ๆ
2. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
3. เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้
4. ใช้ได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย
5. ประหยัด หาได้ง่าย คุ่มค่า

สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. ของจริง/ของจำลอง เครื่องใช้ส่วนตัว เครื่องใช้ในห้องเรียน ในบ้าน ในโรงเรียน สิ่งที่พบเห็นได้ในชุมชนในชีวิตประจำวัน ย่อมจะช่วยให้ นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายเข้าใจ สิ่งที่ตนกำลังพูด
2. รูปภาพ บัตรภาพ หนังสือภาพ การ์ตูน เป็นต้นซึ่งมีให้เลือกใช้ได้สะดวก เหมาะสม
3. โทรทัศน์ รายการสอนภาษาอังกฤษทางโทรทัศน์สามารถใช้เป็นสื่อได้
4. การใช้เกมทางภาษา เพลง นิทาน เป็นสื่อวิธีการที่น่าสนใจมาก ทำให้นักเรียน ได้ความรู้ด้วยความสนุกสนาน
5. บัตรคำ ใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย เพราะสามารถใช้จัดกิจกรรมได้ในทุกขั้นตอน
6. แผ่นป้ายล่ำลือ ใช้ติดภาพต่าง ๆ บรรยายภาพเป็นเรื่องราว ใช้ติดบัตรคำ บัตรภาพ
7. เทปบันทึกเสียงพร้อมแถบบันทึกเสียง จะช่วยให้นักเรียนได้ฟังเสียงจากเจ้าของ ภาษาได้จริง แต่ครูจะต้องใช้กิจกรรมที่หลากหลาย มิใช่จัดในรูปแบบซ้ำ ๆ นักเรียนจะเบื่อหน่าย
8. ห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) โรงเรียนที่สามารถจัดหาได้และให้นักเรียน ได้มีโอกาสใช้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างยิ่ง
9. การแสดงละคร บทบาทสมมุติ แสดงท่าทางต่าง ๆ เป็นการช่วยให้นักเรียนได้นำสิ่งที่เรียนไปแล้ว ไปฝึกใช้ให้เกิดความเข้าใจจดจำได้ดียิ่งขึ้น

การวัดผลและประเมินผล

ชวาล แพร์ตกุล (2518) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง ขบวนการใด ๆที่จะให้ได้มาซึ่ง ปริมาณจำนวนหนึ่งอันมีความหมายแทนขนาด สมรรถภาพ นามธรรมที่ผู้เรียนผู้นั้นมีอยู่ในตัว ถ้าใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือกระตุ้น ก็คือ เอาจำนวนผลงานที่นักเรียนแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบ ออกมาเป็นเครื่องชี้บอกว่า เขามีสมรรถภาพในเรื่องนั้น ๆเท่าใด ส่วนการประเมิน หมายถึง กระบวนการที่ครูนำทุก ๆรายการที่ทราบจากการวัดไปใช้ คือครูนำผลจากการวัดเหล่านั้นมารวม

กัน เพื่อนำไปวินิจฉัย ตีราคา คุณค่าและชี้ขาดลงสรุปว่า เด็กนั้นมีคุณภาพสูง หรือต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับเขาวดี วิบูลย์ศรี (2536) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการของการรวบรวมข้อมูล ให้เป็นระบบ ระเบียบเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับนำไปสู่การตัดสินใจในชั้นประเมินผล และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2520) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือของการกระทำใด ๆ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน

กรมวิชาการ (2533) การประเมินควรกระทำ 3 ระยะ

1. การประเมินผลก่อนเรียน เพื่อครูได้ทราบความรู้พื้นฐานของนักเรียนแต่ละคน
2. การประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการประเมินผลตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อสิ้นสุดการเรียนแต่ละเรื่อง เป็นการประเมินขณะเรียน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอน
3. การประเมินผลหลังเรียน เป็นการประเมินผลรวมเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในรายวิชานั้น ๆ เพื่อตัดสินการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน และครูนำผลมาใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนต่อไปด้วย

สำหรับการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นระดับเตรียมความพร้อมนั้น หลักสูตรกำหนดให้วัดและประเมินผล โดยเน้นการประเมินพฤติกรรม การเรียนของผู้เรียนจากการเข้าร่วมกิจกรรม และความสามารถในการสื่อสาร ด้วยการฟังและพูด โดยประเมินให้ครบถ้วนทั้ง 3 ลักษณะ คือ ประเมินผลก่อนเรียน ประเมินผลระหว่างเรียน และประเมินผลหลังการเรียน โดยประเมินให้ครอบคลุมทั้งภาคปฏิบัติ ความรู้ และเจตคติ

5. การนิเทศติดตามผลการจัดหลักสูตร

ไวส์ และโลเวลล์ (อ้างถึงใน วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 2538) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ ระบบพฤติกรรมขององค์การ ซึ่งเป็นการทำงานที่มีผลกระทบสู่พฤติกรรม การสอนของครูในระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนแก่นักเรียนให้ดีขึ้น

สเปียร์ (อ้างถึงใน สจัด อุทรานันท์, 2530) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยการทำงานร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538) กล่าวว่า การนิเทศเป็นการกระตุ้นให้การทำงานประสบผลสำเร็จ โดยผ่านตัวกลางหรือบุคคลอื่น เช่น ครู หรือผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอีกต่อหนึ่ง หรือเป็นกระบวนการทำงานและความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อประสิทธิภาพอันสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

ซารี มณีศรี (2538) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามอย่างหนึ่งในหลาย ๆ อย่างที่จะช่วยส่งเสริมให้การศึกษาที่มีคุณภาพทั้งด้านการเรียน และการสอน

จากแนวคิด ทฤษฎีดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานที่จะก่อให้เกิดการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งจะส่งผลประโยชน์โดยตรงถึงผู้เรียน

แฮริส (อ้างถึงใน ซารี มณีศรี, 2538) ได้เสนอกระบวนการนิเทศ ให้ 6 ประการ

1. ประเมินการทำงาน เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนพฤติกรรมการทำงาน
2. จัดลำดับความสำคัญของงาน เรียงตามลำดับความสำคัญ กำหนดเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ ทางเลือก

3. แบบวิธีทำงาน การจัดระบบงาน วางแผนการทำงาน
4. การจัดทรัพยากร ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
5. การประสานงานที่ดี
6. การนำในการทำงาน กำหนดแนวปฏิบัติ ระเบียบ ผู้รับผิดชอบ

และสจัด อุทรานันท์ (2530) กล่าวว่าบุคลากรผู้ทำหน้าที่นิเทศได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียน
2. ผู้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์
3. คณะครูผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา

บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ แยกได้ ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่มีต่อการนิเทศ

1.1 ต้องถือว่าการนิเทศศึกษานั้นเป็นหน้าที่ของตน แต่การปฏิบัติงานนิเทศนั้นผู้บริหารอาจดำเนินการเอง หรือมอบหมายให้บุคคลอื่นทำหน้าที่แทนก็ได้

1.2 ร่วมวางแผนการจัดการนิเทศการศึกษาร่วมกับผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยอยู่ในฐานะประธานของคณะทำงานจะมีความเหมาะสมที่สุด

1.3 เป็นผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินการนิเทศการศึกษา โดยการให้บริการและสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

1.4 สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาโดยการเยี่ยมเยียน ดูการทำงาน การสอบถามเพื่อแสดงความสนใจหรือห่วงใยต่อคณะทำงานรวมถึงการทำนุบำรุงขวัญ โดยการพิจารณาให้ความเห็นชอบ เป็นกรณีพิเศษอีกด้วย

2. บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในการนิเทศการศึกษา

2.1 ร่วมวางแผนการปฏิบัติงาน โดยมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ร่วมกำหนดจุดมุ่งหมาย และกำหนดทางเลือกรวมทั้งวางแผนงานในการปฏิบัติงาน

2.2 เป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้ในสิ่งที่จะปฏิบัติ หากศึกษานิเทศก์ไม่มีความถนัดในเรื่องใด ก็เป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ จะต้องแสวงหาวิทยากรจากแหล่งอื่นมาช่วยให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

2.3 ดำเนินการนิเทศการปฏิบัติงานโดยการมีส่วนร่วมในการทำงาน ให้คำแนะนำปรึกษา ให้การช่วยเหลือ ช่วยแก้ไขจุดบกพร่อง และชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเอง

2.4 ทำการสร้างขวัญและให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาตนเองด้วยความมั่นใจ

2.5 ดำเนินการประเมินผลการจัดการนิเทศการศึกษา เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ หรือเพื่อหาทางยกระดับคุณภาพของผลการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น

3. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา คณะครูผู้ทำหน้าที่นิเทศได้รับการยอมรับและการแต่งตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อทำหน้าที่จัดและดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่มักจะเป็นหัวหน้าหมวด ครูวิชาการโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งคณะครูจะมีบทบาทหน้าที่เช่นเดียวกับศึกษานิเทศก์

การติดตามผล เป็นการติดตามการจัดกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนได้ดำเนินการตามแผนการบริหารงาน ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการควบคุมกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด กรมวิชาการ (2535) กล่าวถึงลักษณะการติดตามผล มีดังนี้

1. เป็นการตรวจสอบตามจุดการปฏิบัติงาน เพื่อดูว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนหรือไม่

2. เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในระหว่างการดำเนินงานของแผนหรือโครงการ

3. เป็นกิจกรรมที่เน้นการเก็บข้อมูลในระหว่างการดำเนินงานว่าเป็นอย่างไร แตกต่างจากที่กำหนดไว้หรือมีปัญหาอะไรหรือไม่ ดังนั้น การติดตามผลจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ระบบการบริหารงานของโรงเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติงานได้รับความเอาใจใส่ จะเกิดความกระตือรือร้น รมัดระวังในการปฏิบัติงาน โรงเรียนจะต้องมีการเตรียมการและวางแผนเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์

การนิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตร

การนิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตรจะต้องจัดทำเป็นระบบ โดยการวางแผนในการปฏิบัติงาน กำหนดจุดมุ่งหมายของงาน วิธีการดำเนินงานว่าจะทำอะไร อย่างไร กำหนดงานที่จะต้องทำ คาดคะเนถึงผลที่จะได้รับ

การจัดหาทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินงาน การทำงาน จัดโดยสร้างเกณฑ์ในการกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติ การประสานงานมอบหมายงานโดยวินิจฉัยสั่งการ คัดเลือกตัวบุคคล กระตุ้นการทำงานของบุคลากร ให้ความสะดวกในการทำงานการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหา ในการเตรียมการจัดหลักสูตร อันได้แก่ การวางแผนการจัดหลักสูตร การเตรียมบุคลากร การเตรียมการประชาสัมพันธ์ การจัดตารางสอน ตลอดจนการเตรียมวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้การเตรียมการจัดหลักสูตรมีความพร้อม และความเป็นไปได้บรรลุตามจุดประสงค์มากที่สุด ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทั้งการนิเทศจากบุคคลภายนอก และการนิเทศภายในโรงเรียน โดยหน่วยงานกลางในฐานะผู้พัฒนาหลักสูตร ควรได้จัดส่งผู้นิเทศไปให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเพิ่มเติม และเป็นการติดตามผลการใช้ในโรงเรียนว่าดำเนินการได้ถูกต้องประการใด มีปัญหาใดหรือไม่ เพื่อช่วยเหลือให้คำแนะนำมิใช่เป็นการตรวจสอบ (สงัด อุทรานันท์, 2530)

การนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดหลักสูตร

สงัด อุทรานันท์ กล่าวว่าในการใช้หลักสูตรนั้น จะต้องมีกการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนว่าได้ดำเนินการด้วยความถูกต้อง มีปัญหาใดเกิดขึ้นหรือไม่ หากมีปัญหาจะได้หาทางแก้ไขและให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่ครูผู้ใช้หลักสูตร เพื่อให้ครูดำเนินการใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง การนิเทศการใช้หลักสูตร หรือการนิเทศการจัดการเรียนการสอน จะต้องคำนึงถึงหลักสำคัญของกการนิเทศว่า เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือ มิใช่เป็นการตรวจสอบเพื่อจับผิด

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารและ คณะครูในการร่วมกันปฏิบัติการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพอันจะ ส่งผลถึงผู้เรียน โดยทุกคนจะต้องทำความเข้าใจรับรู้ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบข่าย และ กระบวนการนิเทศร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534) ซึ่งกำหนด กระบวนการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทางการตัดสินใจ อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การวางแผนการนิเทศ หมายถึง การนำข้อมูล ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการมากำหนดกิจกรรมแนวทางในการดำเนินการนิเทศ/ปฏิทินการนิเทศ
3. การปฏิบัติการนิเทศ เป็นกระบวนการดำเนินการตามแผนที่วางไว้
4. การประเมินผล เป็นการประเมินสภาพการทำงาน ว่าบรรลุตามจุดหมายเพียงใด ดำเนินการตามแผนที่วางไว้หรือไม่

และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้เสนอกิจกรรมการ นิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนเลือกจัดกิจกรรมการนิเทศให้เหมาะสมกับสภาพ ของโรงเรียน ดังนี้

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน
2. การประชุมนิเทศครูใหม่
3. การให้คำแนะนำปรึกษา
4. การอบรม
5. การประชุมปฏิบัติการ
6. การสัมมนา
7. การระดมความคิด
8. การสาธิตการสอน
9. การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ
10. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
11. การสังเกตการสอน
12. การสนทนาทางวิชาการ
13. การศึกษาดูงาน
14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

15. การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ

16. การจัดนิทรรศการ

องค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การนิเทศเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนประสบความสำเร็จได้นั้น หน่วยงานทุกระดับมีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะแสดงให้เห็นได้ด้วยพัฒนาการในด้านต่างๆดังต่อไปนี้ (คู่มือศึกษานิเทศก์, 2539)

1. มีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนนิเทศ
2. มีระบบการวางแผนอย่างมียุทธศาสตร์
3. มีระบบการจัดงานที่เน้นผลที่การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ให้สามารถพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนของตนเองได้
4. มีระบบการติดตามประเมินผลที่เน้นผลงาน
5. มีระบบการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่อง

บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญที่จะทำให้การสร้างระบบนิเทศภายในที่ถาวรประสบความสำเร็จได้นั้น คือ ผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้นการนิเทศเพื่อพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนให้เกิดขึ้นอย่างถาวรนั้น จึงควรดำเนินการกระตุ้น ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้รับผิดชอบกิจกรรมการนิเทศโดยอาจมอบหมายผู้อื่นหรือจัดดำเนินการด้วยตนเอง โรงเรียนควรได้มีการวางแผนการนิเทศ การกำกับติดตามผลการดำเนินงานการจัดหลักสูตรตามกระบวนการนิเทศเพื่อการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาลงถึงการสร้างขวัญกำลังใจ ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินการจัดหลักสูตรให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. หลักสูตรภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2539

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2539 มีแนวคิดหลักมาจากปัจจุบันเป็นโลกยุคข้อมูลข่าวสาร ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นต่อการสื่อสารเป็นอย่างยิ่ง ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ทั่วโลกใช้ในการสื่อสารเป็นภาษาสากล กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญ และเห็นความจำเป็นของการปรับปรุงหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนในการติดต่อสื่อสารที่เป็นภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี มีพื้นฐานทางภาษาอังกฤษเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการศึกษาต่อ หรือในงานอาชีพของตน

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา จัดเป็นภาษาอังกฤษระดับต้น แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ภาษาอังกฤษระดับเตรียมความพร้อม สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ภาษาอังกฤษระดับอ่านออกเขียนได้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 และภาษาอังกฤษระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนต้น สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ดังนี้

1. เพื่อให้มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษา และเหมาะสมกับวัฒนธรรม
2. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับต้นอย่างเพียงพอ เพื่อการศึกษาต่อหรือนำไปใช้ในการประกอบอาชีพตามความจำเป็น
3. เพื่อให้มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ในสถานการณ์ง่าย ๆ ที่เป็นสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง
4. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมภาษาอังกฤษ
5. เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมด้วยการอ่านหนังสือภาษาอังกฤษและใช้สื่อภาษาอังกฤษอื่น ๆ ได้
6. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เห็นประโยชน์ และคุณค่าของภาษาอังกฤษ

โครงสร้างหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาและอัตราเวลาเรียน

ได้กำหนดให้จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ จัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาเป็นภาษาอังกฤษระดับต้น (Beginner Level) จำแนกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ภาษาอังกฤษระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory Level) กำหนดให้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 และในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตลอดปีการศึกษา
2. ภาษาอังกฤษระดับอ่านออก เขียนได้ (Literacy Level) กำหนดให้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตลอดปีการศึกษา
3. ภาษาอังกฤษระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนต้น (Beginner Fundamental Level) ประกอบด้วยภาษาอังกฤษหลัก 1-4 กำหนดให้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตลอดปีการศึกษา

การกำหนดอัตราเวลาเรียน ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ควรกำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 6 คาบ(120นาที)ต่อสัปดาห์ และควรกำหนดให้เรียนที่ละน้อยแต่กระจายไปตลอดสัปดาห์ สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ควรกำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 15 คาบ (300 นาที) ต่อสัปดาห์ และควรกำหนดให้เรียนทุกวัน

แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรนี้ มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารควบคู่กัน 2 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรมและความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาและเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยมีแนวหลักดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. จัดการเรียนการสอนภาษาด้วยกิจกรรมที่มีความหมายและหลากหลาย ฝึกการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในสถานการณ์จริง
3. จัดให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการสื่อสารด้วยการฟังและการพูดในระดับเตรียมความพร้อมเพิ่มเติมการฝึกฝนการสื่อสารด้วยการอ่าน การเขียน และการสะกดคำในระดับอ่านออก เขียนได้ และฝึกฝนการส่งสารและรับสารด้วยการฟัง พูด อ่านและเขียน ในการเรียนภาษาอังกฤษระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนต้น

7. หลักสูตรภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

แนวคิดการจัดหลักสูตรภาษาอังกฤษเตรียมความพร้อม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เป็นหลักสูตรการเรียนภาษาอังกฤษเตรียมความพร้อม (Preparatory English) ซึ่งมีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเตรียมความพร้อมโดยจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ภาษาตามแนวธรรมชาติ ซึ่งเป็นการเรียนที่เน้นความสามารถด้านการฟัง-การพูดเป็นเบื้องต้น โดยการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเล่นและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความสุข สนุกสนาน โดยใช้ภาษาในระดับพื้นฐานง่าย ๆ ในการเข้าสู่สังคมและการสื่อความ ตลอดจนเรียนรู้ค่านามที่เกี่ยวกับคน สัตว์ และสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัวในชีวิตประจำวันทั่วไป และคำกริยาแสดงอาการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษในระยะต้นและจัดกิจกรรมการเรียนทั้งในและนอกหลักสูตรเพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษต่อไป

จุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเตรียมความพร้อมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้เหมาะสมกับบริบทการสื่อสาร
2. เพื่อให้สามารถฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ ได้
3. เพื่อให้สามารถพูดสื่อความหมายในสถานการณ์ง่าย ๆ ได้ตามระดับภาษาที่เรียน
4. เพื่อให้สามารถออกเสียงตัวอักษร คำ และข้อความสั้น ๆ สื่อความหมายได้อย่าง

ถูกต้อง

5. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

ขอบข่ายเนื้อหา

1. โครงสร้างทางไวยากรณ์ เป็นประโยคสั้น ๆ ง่าย ๆ เกี่ยวกับ การทักทาย การกล่าวลา การแนะนำตนเอง แนะนำผู้อื่น กล่าวขอบคุณ ขอโทษ การพูดแทรกอย่างสุภาพ การพูดขออนุญาต ประโยคบอกเล่า ประโยคคำสั่ง ประโยคคำถาม และประโยคคำตอบสั้น ๆ

2. คำศัพท์ เป็นคำไวยากรณ์ที่ปรากฏในโครงสร้างทางไวยากรณ์ในระดับนี้ เป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว และสภาพแวดล้อมของผู้เรียน เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน ซึ่งเป็นคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำอุทาน ต่าง ๆ จำนวนคำศัพท์ประมาณ 120 - 150 คำ

ซึ่งในทางปฏิบัติ ผู้ใช้หลักสูตรสามารถเพิ่มเติมดัดแปลงและปรับปรุงเนื้อหาต่าง ๆ ของหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่นได้

แนวการจัดการเรียนการสอน

เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ จึงควรจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. เน้นการสื่อสารด้วยการฟัง - พูด
2. ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทแสดงออก ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก แนะนำให้เป็นไปตามแผนที่จัดเตรียมไว้
3. เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสุข สนุกสนานเหมาะสมกับวัยของเด็ก เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ
4. ใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการเรียนการสอน เช่น เพลง เกม บทบาทสมมุติ สถานการณ์จริง การเล่านิทาน ภาษาท่าทาง ปริศนาคำทาย

5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก โดยการกระตุ้น เสริมแรง ให้กำลังใจ และไม่ตำหนิผู้เรียน ใช้การสร้างแรงจูงใจ

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาพบว่ามีผู้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรภาษาอังกฤษไว้ในหลายลักษณะ ดังนี้

อารีรัตน์ น้ำเพชร (2530) ได้ศึกษาพัฒนาการของหลักสูตรภาษาอังกฤษตั้งแต่ พุทธศักราช 2493-2528 โดยการวิเคราะห์เอกสาร ได้แก่ จุดหมายเหตุ เอกสารทางด้านหลักสูตร พระราชบัญญัติต่าง าระเบียบข้อบังคับ และศึกษาจากบทความ หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยานิพนธ์ นอกจากนั้นยังได้สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพแวดล้อมของนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่จะมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องน้อย เมื่อสภาพแวดล้อมยังไม่เปิดโอกาสในการนำไปใช้ นักเรียนจึงไม่สามารถเกิดความชำนาญในการใช้ทักษะต่าง ๆ ได้
2. เนื้อหาและคำศัพท์ยากและมากเกินไป ไม่เหมาะกับวุฒิภาวะของนักเรียน
3. อัตราเวลาเรียนไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา ซึ่งมากและยากไม่เหมาะกับวุฒิภาวะของนักเรียน

ปราณี ตรีสุวรรณ (2531) ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี โดยศึกษาจากผู้บริหารและครูผู้สอน

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการวางแผนการสอน ส่วนการจัดทำกำหนดการสอนและบันทึกการสอนมีครูผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นผู้จัดทำ แต่ยังไม่มีการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ดำเนินการใช้หลักสูตรโดยยึดจุดหมาย หลักการของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีการเตรียมครูผู้สอน โดยส่งครูเข้ารับการอบรมสัมมนา จัดครูเข้าสอนโดยจัดครูที่มีความรู้และทักษะในการสอนภาษาอังกฤษ มีการจัดตารางสอนทุกปี สื่อการเรียนการสอนอยู่ในสภาพทันสมัย ใช้การได้ดี แต่ไม่เพียงพอ ยังไม่มีการจัดห้องเรียนสำหรับใช้สอนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะ โรงเรียนบริการวัสดุ-อุปกรณ์ในการตกแต่งห้องเรียน ผู้บริหารเป็นผู้นิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และยังไม่มีการใช้เครื่องมือในการนิเทศ ความรู้ความเข้าใจ

ใจของครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลางในด้านหลักสูตร เทคนิคและวิธีสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล และในระดับมากในด้านเนื้อหาวิชา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัด ยังไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน สำหรับหลักเกณฑ์ในการเลือกเทคนิคและวิธีสอน คือความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีการจัดสอนซ่อมเสริมเฉพาะเด็กที่เรียนช้า ส่วนใหญ่วัดผลและประเมินผลในด้านความเข้าใจ โดยการตรวจผลงาน

สภาพปัญหา ได้แก่ ขาดครูที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน ไม่เพียงพอกับความต้องการของครู ขาดห้องเรียนที่ใช้ในการเรียนภาษาโดยเฉพาะ ขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ขาดแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน ไม่มีเวลาในการสอนซ่อมเสริมและเกณฑ์ที่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดไว้สูงเกินไป

อริยา ลีระกุล (2531) ได้ศึกษาความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และผู้บริหาร เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนของ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้ปกครองที่มีความสนใจในการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า นักเรียนควรเริ่มเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นอนุบาล นักเรียนมีความสามารถเด่นชัดในด้านการออกเสียง อ่าน และสะกดคำ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถสูง และเนื้อหาในบทเรียนยากเกินไป 2. ครูผู้สอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ ควรเริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาล เนื่องจากเป็นวัยที่มีความสามารถในการออกเสียงได้ดีเป็นพิเศษ ครูผู้สอนมีความพร้อมและชอบสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และครูผู้สอนเห็นความจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องจบสาขาการสอนภาษาอังกฤษ 3. ผู้บริหารในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไป เนื้อหามีมากและยากเกินไป ขาดครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอนโดยตรง ขาดการนิเทศและติดตามผลอย่างจริงจัง นอกจากนี้ผู้ปกครองยังมีความคาดหวังสูง

อมรรัตน์ สุดสวาท (2533) ศึกษาแนวโน้มของหลักสูตร และการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ในปีพุทธศักราช 2543 ผลการวิจัยปรากฏว่า แนวโน้มของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ด้านลักษณะทั่วไปของหลักสูตร จะเป็นหลักสูตรที่เน้นความ

สามารถในการสื่อสาร โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อติดต่อสื่อสารได้ ทั้งในชีวิตประจำวัน และเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นว่า โครงสร้างของหลักสูตรน่าจะเป็นวิชาบังคับ โดยจะเริ่มเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 และใช้อัตราเวลาเรียนประมาณ 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนเนื้อหาจะเน้นเนื้อหาที่เป็นเรื่องเป็นราวของตนเองและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเนื้อหานั้นมีทั้งสิ่งที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน และพื้นฐานในการประกอบอาชีพ โดยเน้นความสอดคล้องกับสภาพการใช้จริงที่เกิดขึ้น

ส่วนแนวโน้มด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ปรากฏว่า ลักษณะการเรียนการสอน จะเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม บรรยากาศของการเรียนจะมีทั้งสนุกสนานและวิชาการควบคู่กันไป ทำให้ความเครียดในการเรียนลดลง ส่วนวิธีสอนจะใช้วิธีสอนแบบผสมผสานโดยนำข้อดีของวิธีสอนแต่ละวิธีมาประยุกต์ใช้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของการเรียนการสอนแต่ละครั้ง โดยมีเกม สถานการณ์ และบทบาทสมมติเป็นสื่อในการจัดกิจกรรม บทบาทของครูในการเป็นแม่แบบของการใช้ภาษาจะลดลงโดยใช้สื่อทางเทคโนโลยีมาช่วยเป็นหลัก ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนจะมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้น ส่วนหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษนั้นจะมีเนื้อเรื่องทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ จะมีภาพป้ายประกาศต่าง ๆ ที่ผู้เรียนพบในชีวิตประจำวัน รวมทั้งยังสามารถใช้นั่งสื่อแบบเรียนกับการทำงานกลุ่มได้ สื่อการเรียนการสอนจะใช้สื่อประเภทเกม แถบบันทึกเสียง วิทยุทัศน์ ของจริง ของจำลอง บัตรคำ บัตรภาพและแถบประโยค ส่วนจุดประสงค์ของการวัดและประเมินผล จะมีการวัดประเมินผลทั้งความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการสอนของครูและการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้ โดยใช้วิธีการและเครื่องมือหลาย ๆ แบบ เพื่อวัดให้ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร การประเมินผลจะกระทำอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลตนเอง โดยใช้เกณฑ์ทั้ง 2 แบบ คือแบบอิงกลุ่มและอิงเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้สามารถยืดหยุ่นได้

บุญล้อม ปานลักษณ์ (2535) ได้ศึกษาการจัดหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ.2533) ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดหลักสูตรดังกล่าว โดยศึกษาจากผู้บริหาร และครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าการเตรียมการจัดหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ กำหนดนโยบายโดยยึดหลักความสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร มีการจัดทำแผนการสอน สำนวจความรู้ ความเข้าใจและความถนัดในการสอนของครู

ใช้คู่มือและหนังสือ ENGLISH IS FUN ประกอบการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ด้วยการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน สื่อและจัดทำสื่อขึ้นใช้เอง มีการจัดสภาพ ห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาคู่มือการ วัดผล และประเมินผล และเตรียมเครื่องมือในการนิเทศและติดตามผล

การดำเนินการจัดหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียน จัดการเรียนการสอนโดยเน้นทักษะ กระบวนการและยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการใช้สื่อ จัดบรรยากาศในห้องเรียน วัดผล และประเมินผลการเรียนด้วยวิธีทดสอบ และนิเทศติดตามผลการเรียนการสอน ด้วยการเยี่ยมชั้นเรียน

การติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนติดตามประเมินผล การจัดหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ด้วยการสอบถามจากครูผู้สอน

ปัญหาการจัดหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจการจัดหลักสูตร ขาดเอกสารประกอบการจัดทำแผนการสอน ครูผู้สอนมีวุฒิไม่ตรงกับวิชาที่สอน ขาดความรู้และความเข้าใจในการจัดหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร สื่อไม่เพียงพอและขาดงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับผลิต อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการนิเทศติดตามผล และไม่มี การนำผลการติดตามประเมินผลมาปรับปรุงการจัดหลักสูตร

อินทรีย์ บัวสมบุรณ์ (2536) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนคาทอลิก โดยศึกษาจากผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ผลจากการวิจัยพบว่า การจัดทำหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร โดยไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานก่อนการจัดทำ และไม่ได้กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร แต่กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมจากหนังสือเรียน วิธีการวัดผลและประเมินยึดระเบียบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นหลัก

การใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนส่วนใหญ่จัดเตรียมบุคลากรโดยการให้บุคลากรของโรงเรียนไปอบรม ดูงาน หรือลาศึกษาต่อ คาบเวลาที่กำหนดให้สอนมีความเพียงพอ จัดครูเข้าสอนได้ตรงกับวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษา มีการจัดห้องปฏิบัติการทางภาษา จัด

กิจกรรมการเรียนการสอนโดยเปิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำวัสดุหลักสูตร สื่อการสอนอยู่ในสภาพทันสมัย ใช้การได้ดีแต่ไม่เพียงพอ โรงเรียนยังมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามความสนใจของผู้เรียน จัดสอนซ่อมเสริมทักษะด้านที่บกพร่องแก่ผู้เรียน และนิเทศติดตามผลโดยวิธีสังเกตการสอนในชั้นเรียน

การประเมินผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการประเมินผลด้านการจัดการเรียนการสอน โดยการนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงแผนการสอนของครู

ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำหลักสูตร ส่วนปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ได้แก่ ปัญหาจำนวนนักเรียนแต่ละห้องมีมากเกินไป พื้นฐานความรู้ของนักเรียนแตกต่างกันและสื่อการสอนไม่เพียงพอสำหรับปัญหาการประเมินผลการใช้หลักสูตรคือ ขาดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

อัจฉรา นิยมภา (2538) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษตามโครงการทดลองสอนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งศึกษาประชากรผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์พิเศษและครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ดำเนินการโดยมีการกำหนดนโยบาย และการวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีการประชุมและแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ มีการเตรียมบุคลากร โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ห้องเรียนปกติในการสอนภาษาอังกฤษ และมีห้องปฏิบัติการทางภาษา ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยเปิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และใช้วิธีสอนแบบที่โรงเรียนกำหนด ซึ่งประกอบด้วย วิธีสอนแบบฟัง-พูด การฝึกลีลามือ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะที่โรงเรียนจัดทำขึ้น นอกจากนี้ครูผู้สอนยังได้จัดทำวัสดุหลักสูตรเพิ่มเติมจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดสอนซ่อมเสริม ประเมินผลโดยการตรวจผลงานนักเรียน มีการนิเทศติดตามผล โดยการสอบถามและสังเกตการสอนในชั้นเรียน

ปัญหาการดำเนินงานพบว่า มีปัญหาในด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน เนื่องจาก นโยบายของสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครไม่ชัดเจน มีปัญหาในการเตรียมบุคลากร เนื่องจากครูผู้สอนมีจำนวนไม่เพียงพอ และไม่ได้จบการศึกษาทางด้านการสอนภาษาอังกฤษโดยตรง ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการสอนซ่อมเสริม

พบว่า ครูผู้สอนมีงานรับผิดชอบหลายด้านและพื้นฐานความรู้ของนักเรียนต่างกันมาก รวมทั้งมีเวลาจำกัด สำหรับปัญหาการจัดทำและใช้วัสดุหลักสูตร พบว่าขาดเอกสารที่ใช้ประกอบในการจัดทำ

จากสาระสำคัญ หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของการจัดหลักสูตรภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้เกิดประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมาย จึงควรมีการศึกษาในสภาพและปัญหาการเตรียมการจัดหลักสูตร การดำเนินการจัดหลักสูตร และการนิเทศติดตามการจัดหลักสูตรดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการจัดหลักสูตรดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และมีความรู้ความเข้าใจในระดับเตรียมความพร้อมสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย